

27 באפריל 2017

לכבוד
גב' דינה זילבר
המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ציבורי-מינהלי)
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב,

הנדון: פניות שרת התרבות לרשויות מקומיות לקצץ בתקציב או למנוע אירועים במוסדות תרבות

לצערנו עלינו לפנות אליך שוב לגבי התנהגות פסולה של שרת התרבות והספורט, מירי רגב, הפוגעת בחופש הביטוי האמנותי ובזכות לתרבות.

הערב יתקיים בסינמטק ירושלים אירוע, שייוחד לדיון על הקשר בין הכיבוש לבין הייצוא הביטחוני הישראלי, במסגרתו יוקרן סרטו של יותם פלדמן "המעבדה" וכן ישתתף עו"ד איתי מק, הנאבק נגד ייצוא נשק ישראלי למשטרים אפלים.

הערב גם יתקיים בחיפה אירוע סולידריות עם שוברים שתיקה, גלריה ברבור בירושלים ותיאטרון אל מידאן החיפאי. האירוע מאורגן על ידי האמן שחר סיון, ויתקיים בסטודיו "הנמלה", שהוא הסטודיו הפרטי שלו (נעה שפיגל "השרה רגב לראש העיר חיפה: התערב בדחפיות באירוע פרטי שמארח את "שוברים שתיקה" בעירד" אתר הארץ, 27.4.17).

ביום 24.4.17 פנתה שרת התרבות והספורט, מירי רגב, לראש עיריית ירושלים במחאה נגד קיומו של האירוע בסינמטק, אותו כינתה "כנס אנטי ישראלי", וביקשה ממנו למנוע מימון של "פעילות החותרת כנגד המדינה, ערכיה וסמליה" (ראי מכתבנו לשרת התרבות מיום 25.4.17, שהעתקו נשלח אף אליך).

בטרם יבשה הדיו על מכתבה לראש עיריית ירושלים פנתה שרת התרבות ביום 26.4.17 לראש עיריית חיפה במחאה נגד קיומו של האירוע בעירו, בטענה שארגון שוברים שתיקה פועל לפגוע בדימוי של מדינת ישראל, ותיאטרון אל מידאן העלה על נס רוצח של חייל. ככל הנראה ביקשה השרה מראש העירייה למנוע את קיום האירוע בנכס עירוני המתקצב על ידי העירייה והזוכה לפרסום באתרי אינטרנט המופעלים על ידי העירייה (בפיסקה הלפני אחרונה במכתב השרה נפל שיבוש; הנוסח המלא של המכתב מופיע בידיעה באתר הארץ שאוזכרה לעיל). כשנתבקשה תגובת השרה לכך שמדובר באירוע שמתקיים בסטודיו פרטי, שלא זוכה לתמיכה ציבורית, ושהאירוע לא מתקיים בשיתוף עם מוסד תרבות שזוכה לתמיכה ציבורית, כל שנמסר מטעמה של השרה רגב הוא: "בתלונה שהגיעה לשרה נטען שמדובר במימון עירוני ובאירוע שזוכה לפרסום עירוני. במידה והעירייה בתשובתה למכתב השרה תטען אחרת, דאז עמדת השרה תיבחן מחדש" (שם).

הסתמכותה של שרת התרבות על מידע שגוי שלא נבדק הוא הפגם השולי בפעילותה. פניותיה החוזרות ונשנות לראשי רשויות מקומיות בדרישה או בקריאה לשלול תמיכה ציבורית במוסדות תרבות או למנוע קיומם של אירועים במוסדות תרבות חמורות משני היבטים :

בהיבט של ראשי הרשויות המקומיות – כששרה פונה בפנייה רשמית לראש רשות מקומית בתוקף תפקידה ועל נייר המכתבים של משרדה, הוא עלול לסבור בטעות שהיא פועלת במסגרת סמכויותיה ושהיא אף קוראת לו להפעיל את סמכויותיו לפי הדין. כפי שכבר הובהר לשרת התרבות הבהר היטב לפני קרוב לשנתיים, אסור לה להתערב בתכנים של אירועי תרבות ואסור לה להתנות תמיכה בבחינת התכנים של היצירה האמנותית (מכתב המשנות ליועץ המשפטי לממשלה אלינו מיום 9.8.15). מה שאסור לשרת התרבות אסור אף לכל רשות ציבורית אחרת שתומכת במוסדות תרבות ובאמנים.

ייתכנו מספר תגובות אפשריות מצד ראשי רשויות מקומיות לפנייה מסוג זה :

התגובה היחידה שעולה בקנה אחד עם הוראות הדין ועם ההגנה על חופש הביטוי האמנותי היא לדחות בשתי ידיים את פנייתה של שרת התרבות. כך אכן עשה ראש עיריית ירושלים, שהודיע בתגובה לפנייתה של השרה: "הסינמטק מתוקצב ע"י משרד התרבות ועיריית ירושלים על פי קריטריונים מקצועיים ברורים. העירייה אינה מתערבת בתכנים אמנותיים ואינה צנזור גם במקרים שהתכנים אינם לרוחנו".

תגובות אפשריות נוספות הן של ראש עירייה, שיענה לפנייה השרה בשל חשש לגורל תקציבי התמיכה שמשרד התרבות מקצה לרשויות מקומיות, או של ראש עירייה, השותף לעמדותיה הפוליטיות והאידיאולוגיות של השרה ויראה בהן עילה ראויה לקיצוץ בתקציב או לביטול הפעילות. לפיכך עלולה להיגרם פגיעה רעה מפניות אלה לראשי הרשויות המקומיות כששרת התרבות תימצא לא רק חוטאת אלא אף מחטיאה את הרבים.

מעבר לכך בהיבט הציבורי יש לפניות החוזרות ונשנות לראשי רשויות מקומיות ולמוסדות תרבות, שהחלו עם תחילת כהונתה של שרת התרבות והזרם איננו פוסק, אפקט מצנן מצטבר כלפי קהילת התרבות והאמנות כולה. אמנים עלולים להפנים את המסר שעליהם למעול בשליחותם, וכי מסוכן לעסוק בנושאים שנויים במחלוקת מחשש לגורל התמיכה הציבורית, שבלעדיה לא תיכון תרבות.

לפיכך נבקש להנחות את שרת התרבות בדבר הפסול שבאיומי סרק על קיצוץ בתקציבים של מוסדות תרבות ובפניות לראשי רשויות מקומיות בקריאה שיפעלו שלא כדין.

בכבוד רב,

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

העתקים : ח"כ מירי רגב, שרת התרבות והספורט
גב' הדס פרבר-אלמוגי, יועמ"ש משרד התרבות והספורט